

Hoogheemraadschap van
Schieland en de Krimpenerwaard

Rotterdam, 17 mei 2005

V.V.:

29 juni 2005

Onderwerp: Waterakkoord Kleinschalige
WATERAANVOERVOORZIENINGEN (KWA)

Agendapuntnr: 12

Geschiedenis

Op 1 november 1989 werd de Beheersovereenkomst Kleinschalige Wateraanvoervoorzieningen Midden-Holland (KWA) ondertekend. Deze overeenkomst, te beschouwen als een waterakkoord *avant la lettre*, werd door totaal 9 partijen, waar onder destijds Schieland, getekend.

Hieraan voorafgaand heeft het Rijk de investeringskosten voor het aanpassen van bestaande werken en voorzieningen gesubsidieerd. Met behulp van deze aanvoervoorzieningen (zie bijgaand overzicht) is het mogelijk, indien door lage Rijnafvoeren de Hollandsche IJssel ter hoogte van de inlaatpunten verzilt, ten behoeve van de hoogheemraadschappen Delfland, Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard, zoet water aan te voeren vanuit twee routes: uit het Amsterdam-Rijnkanaal (de noordelijke route) en de Lek (de zuidelijke route).

Ten opzichte van de eerdere plannen, die voorzagen in de aanleg van brede kanalen (Maarsse-Bodegraven en Waddinxveen-Voorburg) waren de maatregelen voor het aanpassen van bestaande werken en voorzieningen "kleinschalig"; vandaar de benaming.

Reorganisaties

In de loop van de jaren negentig was door waterschapsreorganisaties en door overdracht van waterkwaliteitsbeheer tussen partijen de beheerssituatie in het gebied van het huidige Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden aanzienlijk vereenvoudigd.

Deze organisatorische wijzigingen leidden ertoe dat de noodzaak en behoefte ontstond de beheersovereenkomst te actualiseren tot een waterakkoord. In de vergadering van de ingestelde Commissie KWA van 13 mei 1996 is daar een eerste aanzet voor gegeven. Een ambtelijke werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van alle partijen, heeft gewerkt aan de totstandkoming van het akkoord. Dit akkoord werd in 2002 door de dagelijkse besturen vastgesteld en werd tevens aan belanghebbenden toegezonden. Nét voor de vaststelling van het akkoord door de betrokken bestuursorganen (verenigde of algemene vergadering) trad de droogte van 2003 op.

Droogte van 2003: inzet KWA

De zomer van 2003 veroorzaakte een grote waterbehoefte in West-Nederland. Deze waterbehoefte was voornamelijk het gevolg van een grote verdamping. In de maanden juli en augustus daalde voorts de Rijnafvoer gestaag. Door de geringe afvoer kroop de zouttong vanuit zee steeds verder onder het zoete water van de riviermonding, met als gevolg dat eerst de monding en later de gehele Hollandsche IJssel verzilte.

Vanwege de verzilting op de Hollandsche IJssel besloten de waterbeheerders die deel uitmaken van de beheersovereenkomst KWA begin augustus 2003 de KWA in werking te stellen. Op dat moment was de oude beheersovereenkomst nog van kracht, aangezien het opgestelde concept-akkoord nog niet door de betrokken besturen was vastgesteld.

Het zoete water werd eerst alleen via de zuidelijke route, vanuit de Lek door de Lopikerwaard aangevoerd. Vrij snel daarna werd ook de noordelijke route, aanvoer vanuit het Amsterdam-

Rijnkanaal via de Leidsche-/Oude Rijn in werking gesteld. Via het gemaal mr. dr. Th.F.J.A. Dolk werd vervolgens zoetwater in het boezemstelsel van Delfland gepompt. Zodoende werden de KWA werken in 2003 volledig ingezet, hetgeen resulteerde in een aanvoer van 7 m³/s, waarvan uiteindelijk 1 m³/s via de Bergsluis in het gebied van Schieland terecht kwam. Daarnaast werd vanwege de aanhoudende droogte een alternatieve aanvoerroute ingezet; de zogenaamde Tolhuissluisroute. Via deze route werd zoet water uit het IJmeer door Amsterdam over de Amstel via de Tolhuissluis naar het gebied van Rijnmond aangevoerd. Deze aanvoer heeft niet geleid tot een extra levering naar het boezemstelsel van Delfland. De inzet van de Tolhuisroute was een ad hoc oplossing en maakt derhalve geen deel uit van dit waterakkoord.

Als voortvloeisel van de droogte van 2003 heeft de Commissie KWA besloten het COT (Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement) een evaluatie te laten uitvoeren. Dit instituut komt tot de volgende samenvattende conclusie over de aanpak van de waterbeheerders in de zomer van 2003:

Uit deze evaluatie blijkt dat het besluitvormingsproces op hoofdlijnen tijdig plaatsvond en goed georganiseerd was. De besluitvorming zelf voldeed op de meeste onderdelen aan de in deze evaluatie gehanteerde criteria van rechtmatigheid, proportionaliteit, effectiviteit, efficiency en afstemming met ander bevoegd gezag. Slechts bij het criterium afstemming met andere bevoegd gezag in de algemene keten kan opgemerkt worden dat dit met name naar gemeentelijk niveau toe te wensen overliet, terwijl de basisinformatie ontbreekt om de efficiency te kunnen beoordelen.

Daarmee kan ook achteraf geconcludeerd worden dat de genomen beslissingen de juiste waren in de context van zomer 2003. In de communicatie naar media en andere betrokkenen is bewust veel energie gestoken. Gezien het ontbreken van een voorbereide en weloverwogen communicatiestrategie is het effect hiervan minder geweest dan mogelijk was geweest.

Gevolgen voor het waterakkoord

Naar aanleiding van de droge zomer van 2003 heeft de commissie KWA besloten dat het ontwerp waterakkoord KWA, dat in diezelfde periode gereed was, niet de verdere vaststellingsprocedure zou doorlopen, maar herzien moest worden. In de zomer van 2003 is de KWA feitelijk voor het eerst langdurig ingezet nadat de beheersovereenkomst KWA was ondertekend in 1989. De opgedane ervaringen rond de wateraanvoer via de KWA in 2003 evenals de aandachtspunten zoals verwoord in de genoemde evaluatie van het COT vormden redenen om het concept waterakkoord opnieuw te formuleren, rekening houdend met de opgedane ervaringen en aanbevelingen.

Uitwerking in het waterakkoord

Onderstaande aandachtspunten, die mede de basis vormden voor het plan van aanpak voor het nieuwe waterakkoord KWA, zijn uitgewerkt en afgestemd met de partners en opgenomen in het waterakkoord, de toelichting of het draaiboek.

Wijze van besluitvorming binnen de KWA

Afstemming met algemene keten (de overheden en belanghebbenden)

Uitwerken criteria/ protocol van opschaling

Vaststellen nieuwe doorvoercapaciteit

Uitwerking kostenverdeling

Regionale communicatiestrategie

Wijzigen en opstellen technische draaiboeken

Ad 1: Wijze van besluitvorming binnen de KWA

De besluitvorming binnen de Commissie KWA vindt plaats op basis van uniformiteit. Dit aspect is besproken in de Commissie KWA en doet recht aan de gelijkwaardigheid van de partners.

Ad 2: Afstemming met algemene keten

Deze afstemming is uitgewerkt in het communicatie deel van het draaiboek. In dit toegevoegde deel wordt gedetailleerd ingegaan op de afstemming met de belanghebbende doelgroepen.

Ad 3: Uitwerken criteria/ protocol van opschaling

In het akkoord zijn nu drie fasen gedefinieerd. Deze fasen, voorbereidingsfase, ingebruikfase en afhandelingfase zijn duidelijk gedefinieerd en de verantwoordelijkheden voor de beraadsgroep en de commissie KWA zijn eenduidig vastgelegd.

Ad 4: Vaststellen nieuwe doorvoercapaciteit

In de zomer van 2003 bleek de doorvoercapaciteit van de KWA groter dan de eerder vastgelegde capaciteit van minimaal 6,9 m³/s. Dit was het gevolg van een combinatie van factoren op dat moment. Aangezien deze omstandigheden afhangen van de actuele situatie is ervoor gekozen nog steeds uit te gaan van een minimum van 6,9 m³/s. Bij een nieuwe inzet van de KWA in de toekomst zal uiteraard worden nagegaan of een grotere waterdoorvoer kan worden gerealiseerd, zo daar bij de ontvangende partijen behoefte aan is.

Ad 5: Uitwerking kostenverdeling

Het afhandelen van de kosten verband houdend met de inzet in 2003 vergde veel tijd en energie. Om die reden is de kostenverdeling nader uitgewerkt in het voorliggende akkoord. Tevens is de mogelijkheid opgenomen tot vereenvoudiging van de kostenverrekening door middel van een vast dagtarief voor het feitelijk gebruik van de KWA.

Ad 6: Regionale communicatiestrategie

De uitwerking van dit onderwerp heeft plaats gevonden in het communicatie deel van het draaiboek KWA.

Ad 7: Wijzigen en opstellen technisch draaiboek

Er is op basis van een keuze door de commissie KWA nader invulling gegeven aan het draaiboek KWA. Van een technisch draaiboek is het geworden tot een draaiboek waarin naast een technische deel, ook een communicatie deel is opgenomen. Tevens is het draaiboek de plek waar de naam-, adres- en woonplaatsgegevens actueel zullen worden gehouden. Het draaiboek is in de werkgroep communicatie en in een technische werkgroep verder uitgewerkt.

Na vaststelling van het akkoord beschikken de Beraadsgroep en de Commissie KWA over een waterakkoord dat het juridische instrument vormt en een draaiboek dat het operationele instrument vormt van de KWA. Conform het waterakkoord behoort de goedkeuring van het draaiboek tot de taken van de commissie KWA.

Procedure

Het waterakkoord is na uitwerking door een projectgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van betrokken partijen en andere participanten, behandeld in de Beraadsgroep KWA en in de Commissie KWA.

Dit waterakkoord is vervolgens aan de dagelijkse besturen van betreffende partijen in december 2004 ter vaststelling aangeboden. Bij Schieland heeft het college van D&H op

14 december jl. het ontwerp akkoord vastgesteld. De andere partijen hebben het eveneens in december vastgesteld. Overeenkomstig de voorgeschreven procedure zijn daarna belanghebbenden in de gelegenheid gesteld hun zienswijze op het waterakkoord kenbaar te maken. Daarop zijn slechts twee reacties ontvangen. Deze reacties behelsden de mededeling van Eneco dat er geen belang voor hen in het geding was, terwijl de gemeente Reeuwijk liet weten geen op- of aanmerkingen te hebben op het akkoord.

Zodoende kan thans worden overgegaan tot het vaststellen van het akkoord door de algemene besturen van betrokken partijen. Uit een inventarisatie blijkt dat de laatste partij het akkoord op 30 juni a.s. zal vaststellen.

Hiermee kan eveneens worden tegemoet gekomen aan de wensen van de Commissie KWA om nog voor de zomer van 2005 het waterakkoord van kracht te laten worden. Kort na 30 juni a.s. zal een moment gekozen worden om tot daadwerkelijke ondertekening van het akkoord over te gaan.

Overige aspecten

Relaties met lopende droogte-studie

Momenteel vinden er studies plaats naar de waterbehoefte en verziltingsbestrijding. Eind 2005 worden de resultaten verwacht van fase 2 van de studie Zoetwatervoorziening Midden-west Nederland.

Extra inlaten via boezemstelsel van Delfland

Naast de aanvoer van zoet water via de KWA bestaat de mogelijkheid extra zoetwater in te laten uit het boezemstelsel van Delfland. Via de Bergsluis kan maximaal nog eens 1 m³ /s extra worden ingelaten. Van deze mogelijkheid is alleen sprake indien Delfland geen volledig gebruik maakt van de wateraanvoer (via de KWA en de inlaat vanuit het Brielsemeer) voor de eigen waterbehoefte.

Watervoorziening in de Krimpenerwaard

In tijden van droogte kan het gebied van de Krimpenerwaard zichzelf voorzien via inlaten uit de Lek en de Vlist. De KWA is dus hier niet van toepassing.

Voorstel:

Gelet op het bovenstaande stellen wij u voor het voorliggende "Waterakkoord Kleinschalige Wateraanvoervoorzieningen" definitief vast te stellen en te besluiten tot het aangaan van dit akkoord met betrokken partijen.

Dijkgraaf en hoogheemraden van Schieland en de Krimpenerwaard,

secretaris,

waarnemend dijkgraaf,

mr. I.C.M. Baltus

drs. J.H.M. Kienhuis